

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет філології

Кафедра журналістики

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Медікультура

Рівень вищої освіти – **другий (магістерський)**

Освітня програма **06 Журналістика та медіакомунікації**

Спеціальність **Журналістика**

Галузь знань **061 Журналістика**

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 31 серпня 2023 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Медіакультура
Викладач	Шотурма Наталія Володимирівна, кандидат політичних наук, доцент кафедри журналістики
Контактний телефон викладача	+380977695896
E-mail викладача	nataliia.shoturma@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	вибірковий
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС (90 годин)
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/course/subscription/through/url/bda78c1677a74b06428f
Консультації	Вт. 13.30-15.00
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Предметом вивчення навчальної дисципліни є – уявлення про взаємовплив культури на мас-медіа, мас-медіа на культуру соціуму і культури спілкування суспільства з засобами масової комунікації в діахронічній і синхронічній практика.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Метою вивчення навчальної дисципліни є: 1) розкрити зміст поняття медіакультури в контексті процесу модернізації суспільства, зокрема його інформатизації; 2) проаналізувати сутність впливу на медіакультуру різних соціальних інститутів і структур: міфології, ідеології, науки, класичної спадщини та сучасних віянь, релігії, художньої культури; 3) розглянути співвідношення медіакультури (як культури масової, тиражованої, повсякденної) з культурою високою (елітарною) у продукуванні й підтримці духовних цінностей; 4) показати роль медіакультури як посередника у взаємодії між владою і суспільством, соціумом й особистістю, різними спільнотами та соціальними групами; 5) визначити характер змін, які відбуваються в нашому суспільстві, розглянути зв'язок цих процесів з модернізацією в цілому; 6) розглянути соціокультурні фактори, що впливають на трансформацію медіасередовища й медіапростору: інформаційно-комунікаційні технології, медіаринок, створення єдиного (глобального) інформаційного простору, роль медіаменеджменту та нову роль журналістики, медіакритики тощо; 7) з'ясувати значимість медіаосвіти, яка сприяє не тільки росту медіаграмотності, але й соціалізації особистості. Основними цілями дисципліни є: розвинути у студентів вміння аналізувати текст і ситуації професійного спілкування з погляду дотримання етичних комунікативних норм та принципів неупередженості у викладі фактів. Дисципліна охоплює теми культури інтерпретацій, зокрема культури критики й дискусії-діалогу. Головним результатом при вивченні курсу є оволодіння методиками оцінки медіакомунікативних явищ і вміння використовувати норми й стандарти у процесі творення текстів та редагування.	

4. Компетентності

Загальні компетентності:

КК. Здатність розв'язувати комплексні завдання і проблеми у сфері медіа-діяльності та застосовувати вітчизняні й міжнародні професійні стандарти у процесі діяльності, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов та вимог.

ЗК 1. Здатність продуктивно використовувати здобуту міждисциплінарну освіту для роботи в інформаційній сфері та організації ефективних суспільних комунікацій;

ЗК 3. Усвідомлення соціальної значущості майбутньої професії, нетерпимість до корупційної поведінки; здатність сумлінно виконувати професійні обов'язки, дотримуватися принципів журналістської етики;

ЗК 5. Здатність до критичності й самокритичності у процесі збирання, аналізу й підготовки до оприлюднення інформації, подання інформації в найбільш адекватній та ефективній формі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій та засобів;

Фахові компетентності:

ФК 3. здатність аналізувати, оцінювати, редагувати, готувати до друку/ефіру авторські текстові, аудіо- й аудіовізуальні, мультимедійні матеріали;

ФК 7. здатність брати участь у розробці нових стандартів та нормативних документів журналістики;

ФК 8. здатність забезпечувати суспільство якісною щодо змісту, форми та впливу мас-медійною продукцією;

ФК 9. здатність підвищувати духовний, моральний, культурний, освітній потенціал аудиторії ЗМІ;

ФК 10. здатність використовувати системні знання й сучасні методи впливу мас-медіа;

5. Програмні результати навчання

Успішне засвоєння дисципліни передбачає досягнення студентом таких результатів:

ПРН 1. Використовує здобуту освіту для розв'язування комплексних завдань і проблем у сфері медіадіяльності та застосування вітчизняних і міжнародних професійних стандартів в процесі діяльності, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов та вимог;

ПРН 2. Об'єктивно оцінює свої можливості й перспективи в різних сферах медіа-діяльності, розуміє ринок інформаційних послуг; усвідомлює соціальну значущість своєї майбутньої професії, володіє достатнім рівнем професійної свідомості;

ПРН 3. Вільно користується українською й іноземними мовами як засобами отримання й опрацювання інформації, створення текстів для ЗМІ, спілкування в обраній професії;

ПРН 4. Застосовує загальнотеоретичні положення з теорії соціальних комунікацій, інформації й журналістики для обґрунтування практичних завдань спеціалізації; сприймає, аналізує й реалізовує управлінські інновації в професійній діяльності;

ПРН 6. Виконує професійну діяльність на основі законів маркетингу (вивчення мас-медійного ринку), менеджменту та економіки й організації мас-медійної справи; аналізує, оцінює, редагує, готує до друку/ефіру авторські текстові, аудіо- й аудіовізуальні, мультимедійні матеріали; добирає авторів, учасників теле- і радіопрограм, організовує масові редакційні заходи, налагоджує зв'язки з позаштатними авторами, науковими і виробничими установами, соціальними інститутами та громадськістю;

ПРН 14. Користуватися при підготовці власних матеріалів засобами журналістської оргтехніки: комп'ютером, відеокамерою, магнітофоном, диктофоном, фотоапаратом; працювати в Internet та в інших автоматизованих інформаційно-пошукових системах в режимах offline і on-line, створювати публікації, працювати із програмами Microsoft Office PowerPoint та Windows Movie Maker та ін.;

ПРН 15. Готувати матеріали ЗМІ про діяльність різних галузей суспільної діяльності, враховувати їхні особливості та вимоги.

6. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12
семінарські заняття / практичні	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
2	Журналістика	1 курс (магістратура)	вбірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин		
	лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота
Тема 1. Медіакультура як навчальна дисципліна. Предмет і завдання навчальної дисципліни та практичне значення для професійної підготовки журналістів. Медіагенезис. Медіакультура як знакова система. Соціальні функції медіакультури.	2	2	5
Тема 2. Медіакультура як феномен епох модерну і постмодерну. Культура модерну. Медіаінновації індустріального суспільства. Кінематограф у просторі медіакультури. Культура постмодерну.	2	2	10
Тема 3. Медіакультура і міфи ХХ століття. Міф як базисний феномен медіакультури. Міфологізація преси. Міфотворчість у кіно. Телебачення як фабрика міфів.	2	6	20
Тема 4. Медіаменеджмент як інтеграційна система.	2	2	10

Медіаменеджмент як феномен управлінської культури інформаційної епохи. Медіаполітика держави і права основа медіа менеджменту. Інтернет та електронний менеджмент. Інновації аудіовізуального менеджменту.			
Тема 5. Медіавіртуальність. Виклики інформаційної епохи. Інформаційна епоха. Інформаційне суспільство. Глобалізм як реальність інформаційної епохи. «Демасифікація» масмедіа (Е. Тоффлер) – наслідок інформатизації. Аудіовізуальна культура як основа ЗМК в інформаційну епоху. Телекратія: кваліфікація поняття. Кліп-культура та механізми її маніпулятивного впливу на масову свідомість.	2	2	5
Тема 6. Медіапродукція. Медіатекст. Медіамова. Поняття «медіатекст». Основні категорії медіатексту. Типологія медіатекстів. Методи дослідження медіатекстів. Медіатекст друкованих ЗМІ: жанрово-стилістичний аспект. Жанрова і прагмастилістична специфіка телевізійного та радійного текстів. Специфіка вебмедіатексту. Прагмалінгвістичні особливості рекламного тексту і специфіка його редагування. ПР-текст як різновид медіатексту. Медіакультура як здобуте в процесі споживання	2	4	10

медіапродукції надбання особистості у формі знань, умінь, навичок. Медіаспоживач. Медіакомпетентність. Медіаосвіта як комплексний процес, що базується на методиках різних наукових дисциплін. Основні теорії та концепції медіаосвіти. Система понять медіаосвіти. Функції медіаосвіти. Аналіз зарубіжного досвіду медіаосвіти. Вітчизняна модель медіаосвіти. Медіаграмотність.			
Загалом	12	18	60
7. Система оцінювання курсу			
Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою: практичні завдання, доповідь з презентацією та самостійна робота – 50 балів; залік – 50 балів.		
Вимоги до письмової роботи	Письмовий контроль у вигляді модульної контрольної роботи, виконання індивідуальних завдань, реферату, поточного тестування.		
Практичні заняття	Робота на практичному занятті оцінюється за 5-бальною шкалою в залежності від повноти відповіді студента.		
Умови допуску до підсумкового контролю	Для отримання допуску до підсумкового контролю студенту необхідно отримати мінімум 25 балів за семінарські заняття чи завдання самостійної роботи.		
Підсумковий контроль	Форма контролю (залік) Форма задачі (комбінована).		
8. Політика навчальної дисципліни			
Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та заліків заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Дотримання академічної доброчесності регулюється Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (http://surl.li/dhrfg та Кодексом честі університету (http://surl.li/emmg1)) Очікується, що роботи здобувачів вищої освіти будуть їх оригінальними міркуваннями.			
9. Рекомендована література			
<i>Основна</i>			
1. Кліффорд Крістіанс, Марк Факлер, Кеті Бріттен Річардсон, Пеггі Крешел, Роберт Вудз-молодший. Медіаетика: практичні випадки та моральні міркування. Львів: Вид-во УКУ, 2014. 592 с.			

2. Крецу І. Н., Гузун М., Василик Л. Підручник з крос-медіа. URL: <https://issuu.com/victoryshe/docs/crossmedia>
3. Мова ворожнечі та ЗМІ: міжнародні стандарти та підходи. URL: <https://www.slideshare.net/DonbassFullAccess/ss-113689262>
4. Методологія оцінки професійності та відповідальності онлайн-медіа. URL: <https://imi.org.ua/monitorings/metodolohiia-otsinky-profesijnosti-ta-vidpovidal-nosti-onlayn-media-i28289>
5. Потятиник Б. Інтернет-журналістика : навч. посіб. Львів : ПАІС, 2010. 244 с.
6. Журналіст і (не)безпека. Посібник для журналістів, які працюють в небезпечних умовах. URL: <https://imi.org.ua/books/zhurnalist-i-ne-bezpeka-posibnyk-dlya-zhurnalistiv-yaki-pratsyuyut-v-nebezpechnyh-umovah-i1913>
7. Журналіст у соціальних мережах. Рекомендації для медіа. URL: <https://imi.org.ua/advices/zhurnalist-u-sotsialnyh-merezhah-rekomendatsiyi-dlya-media-i31209>
8. Медіа як посередник у конфліктах. URL: <https://medialab.online/news/kursconflict/>
9. Міжнародні та національні стандарти свободи слова в Інтернеті. URL: <https://www.ppl.org.ua/bibliotech/posibnik-zmist-vstup>
10. Новий правопис: повний текст та основні зміни. URL: <https://osvitoria.media/experience/novyj-pravopys-povnyj-tekst-ta-osnovni-zminy/>
11. Павлюк Л. Риторика, ідеологія, персвазивна комунікація. Львів: ПАІС, 2007. 172 с.
12. Павлюк Л. Трофеї меметичних воєн: маркери пропагандистських фейків і факти як контрфейми. 2019. URL: <http://www.ji-magazine.lviv.ua/2019/pavlyuk-trofei-memetychnyh-voen.htm?fbclid=IwAR28n6Dr1lhvsbiiZrjLxzbk0A6M85IYjscbI67V1OcGmy0jOeheehz9wH>
13. Пригорницька О. Фейкова інформація в соціальних медіа: виявлення, оцінка, протидія. URL: http://nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=3493:fejkova-informatsiya-v-sotsialnikh-media-viyavlennya-otsinka-protidiya&catid=81&Itemid=415
14. Проблеми суспільної безпеки в процесі розвитку соціальних мереж. URL: http://nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1745:problemi-suspilnoji-bezpeki-v-protsesi-rozvitku-sotsialnikh-merezh&catid=78&Itemid=412
15. Ришко, О. М. Плагіат як соціальнокомунікаційне явище : монографія. Київ : Паливода А. В., 2017. 387 с.
16. Фейки як інструмент впливу на вибори. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2020-01/fake_news_fin_full_clean.pdf
17. Facebook CEO Zuckerberg speaks at Georgetown University. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=2MTpd7YOnyU>
18. Kenwright B. Virtual Reality: Ethical Challenges and Dangers. URL: <https://technologyandsociety.org/virtual-reality-ethical-challenges-and-dangers/>
19. O'Regan, C. Hate Speech Online: an (Intractable) Contemporary Challenge. URL: <https://academic.oup.com/clp/article/71/1/403/5258889>
20. Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід : навч. посіб. / Баришпольця О. Т. та ін. ; за ред. Л. А. Найдьонові Л. А., О. Т. Баришпольця. Київ : Міленіум, 2010.
21. Медіаосвіта та медіаграмотність / ред.-упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк ; за наук. ред. В. В. Різуна : підручник. Київ : Центр вільної преси, 2012.
22. Зражевська Н.І. Розуміння медіакультури: комунікація, постмодерн, ідентичність, ідеології, медіа контроль : монографія. Черкаси : Видавець Ю. Чабаненко, 2012.
23. Кавалеров А. А. Цінність в соціокультурній трансформації. Одеса : Астропринт, 2001.
24. Кузнецова О. Д. Ціннісно-етичне регулювання журналістської діяльності в Україні: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. філол. наук : 10.01.08. Київ : 1999.

25. Кузнецова Т. В. Аксиологічні моделі мас-медійної інформації : монографія. Суми : Університетська книга, 2010.
26. Лисинюк М. В. Медіакультура: сутнісні особливості і функції. Питання культурології. 2020. №36. С. 38-48.
27. Шендеровський К. С. Соціальна освіта та соціальні комунікації : тексти лекцій. Київ : Вид-во Київ. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка, 2011.
28. Типологічні аспекти системності сучасної української мас-медійної термінології. «Проблеми української термінології» : зб. наук. пр. 2010. С. 97-99.

Допоміжна

1. Абрамович С. Д. Мовленнєва комунікація : підручник. Київ : Центр навчальної літератури, 2004. 472 с.
2. Гоян В. В. Журналістська творчість на телебаченні : монографія. К., 2011. 319 с.
3. Єлісовенко Ю. П. Культура і техніка мовлення в тележурналістиці . Стиль і текст. К., 2001. Вип. 2. С. 168-178.
4. Стасюк Т. Технології мовного впливу як компонент сучасної . Українська мова. 2010. № 1. С. 82-87.
5. Тріщук О. В., Фіголь Н. М. Словник помилкового слововживання в сучасних медіа. Київ : Політехніка, 2015. 300 с.

Інформаційні ресурси

1. URL: <http://classics.mit.edu/Aristotle/rhetoric.html>.
2. URL: <http://www.stanford.edu/dept/english/courses/sites/lunsford/pages/defs.htm>
3. Комісія з журналістської етики. URL: <https://cje.org.ua/>
4. Спілка журналістів України. URL: <https://nsju.org/>

Викладач Шотурма Наталія Володимирівна